

Nastavni predmet: HRVATSKI JEZIK	PREDMETNO PODRUČJE A. Jezik i komunikacija
NASTAVNA TEMA	1. Teška vremena, prijatelju moj
NASTAVNA JEDINICA	Javni govor
PREDVIĐENO TRAJANJE	3 sata
Odgojno-obrazovni ishodi na razini kurikula	SSŠ HJ A.2.1. Učenik sluša i objašnjava tekstove različitih vrsta, oblika, funkcionalnih i situacijskih stilova te govori i sudjeluje u razgovoru s određenom svrhom. SSŠ HJ A.2.2. Učenik čita i objašnjava tekstove različitih vrsta, oblika, funkcionalnih i situacijskih stilova.
Razrada odgojno-obrazovnih ishoda	SSŠ HJ A.2.1. <ul style="list-style-type: none"> • učenik određuje temu, oblik, svrhu i namjenu govornoga teksta • analizira strukturna obilježja (obveznih tekstnih vrsta): tablični životopis (Europass), javni govor, sažetak; upućivački tekstovi – uputa, pravila, propisi; poslovni razgovor • oblikuje argumente i protuargumente za zadanu tvrdnju SSŠ HJ A.2.2. <ul style="list-style-type: none"> • razlikuje tekstove različitih oblika, funkcionalnih stilova i situacijskih stilova iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja (javna, osobna) i namjenom (obavještanje, dokazivanje, pregovaranje) • analizira tekst prema zadanim odrednicama: sadržaj, struktura, svrha, namjena
Aktivnosti učenika	<ul style="list-style-type: none"> • slušanje izvedbe javnoga govora • razgovor (u paru, u skupini, razmjena mišljenja u razrednoj diskusiji) • analiza zadanoga teksta javnoga govora • uočavanje i izdvajanje ključnih informacija iz teksta • analiza medijskih sadržaja • promišljanje i argumentiranje • povezivanje sa svakodnevnim životom • pisanje bilješki
Očekivanja međupredmetnih tema (MPT)	GOO B.4.1. Učenik prepoznaje važnost i posljedice političkih odluka za vlastiti život. Učenik zastupa važnost demokratske svijesti političke kulture građana u rješavanju društvenih i političkih problema. UKU A.4/5.2. Učenik aktivno sluša. Učenik povezuje novo znanje i vještine s prethodnim znanjima i iskustvima, kao i s drugim područjima učenja. Učenik vodi svoje bilješke tijekom učenja ili praćenja izlaganja (ključne pojmove organizira logično i pregledno, izdvaja bitno od nebitnog). OSR B.4.2. Učenik objašnjava i služi se vještinama korisnima za timski rad.
Nastavna sredstva, pomagala, izvori i materijali	<ul style="list-style-type: none"> • udžbenik (str. 26. – 37.), radna bilježnica, nastavni listići
TIJEK (ARTIKULACIJA) TROSATA	
	Nastavnik/nastavnica odabire jednu scenu iz TV serije <i>Dadilja</i> te pokazuje učenicima kako odabrana scena zvuči na izvornome (engleskome) jeziku, a potom kako zvuči potpuno sinkronizirana na drugi jezik (npr. njemački, talijanski, francuski, španjolski). Potom im postavlja pitanja iz rubrike <i>Za zagrijavanje</i> u udžbeniku (str. 26.):

<p>UVODNI DIO (5 minuta)</p>	<p><i>Jeste li ikada pogledali koju epizodu te serije? Ako jeste, iznesite svoje dojmove o njoj – što vam se u njoj posebno sviđjelo, što vas nije oduševilo, kako ste doživjeli likove, osobito glavni lik Fran Fine.</i></p> <p><i>Koje sve razlike uočavate između originalne inačice i sinkronizirane inačice TV serije? Što se postiže, a što gubi sinkronizacijom?</i></p> <p><i>Treba li, prema vašemu mišljenju, strane igrane filmove i serije zadržati u izvornome obliku, uz prijevod (titlove ili podslove), ili bi ih sve trebalo sinkronizirati? Obrazložite svoju tvrdnju.</i></p>
<p>SREDIŠNJI DIO (110 minuta)</p>	<p>Nastavnik/nastavnica najavljuje temu nastavnoga sata, prikazuje učenicima govor učenice Karle Matić te im postavlja pitanja iz rubrike <i>Fokus na tekst</i> (str. 27.):</p> <p><i>U kojoj je prigodi učenica Karla Matić održala svoj govor? Komu se obraća?</i></p> <p>Nastavnik/nastavnica čita učenicima isti govor te im postavlja pitanja iz rubrike <i>Fokus na tekst</i> (str. 27.) u frontalnome obliku rada kako bi uočili što je to javni govor, koja su njegova obilježja te kako bi se definirala retorika.</p> <p><i>Što je tema govora?</i></p> <p><i>Odredite cilj (namjenu) njezina govora. Obrazložite svoj odgovor.</i></p> <p><i>Pripada li ovaj govor privatnoj ili javnoj komunikaciji? Objasnite.</i></p> <p><i>Navedite neka obilježja privatne i javne komunikacije.</i></p> <p>Nastavnik/nastavnica razgovorom navodi učenike na otkrivanje obilježja javnoga govora: <i>Na temelju svega što smo rekli, što biste izdvojili kao obilježja javnoga govora? Kako bismo definirali javni govor?</i></p> <p>S obzirom na cilj (namjenu) Karlina govora, važno je uočiti i vrstu javnoga govora – uvjeravajući govor.</p> <p>Nastavnik/nastavnica objašnjava ili usmjerava vođenim razgovorom komunikacijske elemente u javnome govoru (govornik, govor, publika) te objašnjava učenicima pojam retorike. Najvažnije se bilježi na ploču.</p> <p>Nastavnik/nastavnica pitanjima potiče učenike da se prisjete kompozicije pisanoga vezanog teksta kako bi zamijetili i da javni govor, kao i pismeni vezani tekst, ima trodijelnu strukturu:</p> <p><i>Koji su dijelovi kompozicije u pismenome vezanom tekstu?</i></p> <p><i>Što se njome postiže?</i></p> <p><i>Ima li Karlin govor trodijelnu strukturu? Objasnimo – što čini uvod, što središnji dio, a što zaključak?</i></p> <p>Nastavnik/nastavnica dijeli učenike u skupine koje će odgovarati na pitanja o kompoziciji uvjeravajućega javnoga govora u udžbeniku (str. 29):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. UVOD – a, b i c pitanje 2. UVOD – d, e i f pitanje 3. SREDIŠNJI DIO – a, b, c i d pitanje 4. SREDIŠNJI DIO – e, f i g pitanje 5. ZAKLJUČAK – a, b, c i d pitanje. <p>Objava rezultata.</p>

<p>Nastavnik/nastavnica dopunjava opažanja učenika postupcima kojima se učenica također mogla poslužiti prilikom oblikovanja govora (npr. umjerena pohvala publike, retorička skromnost, humor i sl.</p> <p>Može se poslužiti i nastavnim listićem (Prilog I.).</p> <p>Nastavnik provjerava učničko razumijevanje novih sadržaja pitanjima:</p> <p><i>Što je najvažnije u uvodu?</i></p> <p><i>Zašto je razrada najdulji dio?</i></p> <p><i>Što zaključak mora imati?</i></p> <p>Nastavnik/nastavnica upućuje učenike na tablicu <i>Kompozicija govora</i> (str. 30.). Sintetizira se dosad naučeno.</p> <p>Nastavnik/nastavnica potiče učenike na promatranje fotografija u udžbeniku koje prikazuju govornike javnih govora u različitim situacijama (str. 33.) te zadaje učenicima rad u paru:</p> <p><i>Svakoj navedenoj fotografiji pridružite prigodu u kojoj se izvodi javni govor.</i></p> <p><i>Poblize odredite publiku kojoj se govornici obraćaju u prikazanim situacijama. Što mislite, kako je vrsta publike kojoj se govornici obraćaju povezana s pripremom govora i njegovom izvedbom?</i></p> <p>Objava rezultata. Nastavnik objašnjava učenicima da je, s obzirom na različite prigode i ciljeve govora, moguće izdvojiti tri skupine govora: informirajuće, uvjeravajuće i prigodne govore. Izdvajanje obilježja na ploču.</p> <p>Nastavnik/nastavnica podsjeća učenike na to da je govor Karle Matić uvjeravajući govor. Razgovorom ih potiče da uvide kako je u uvjeravajućim govorima naglasak na razumskim vezama i argumentima te učenicima nabraja najčešće vrste argumenata (definicije, činjenice, citate važnih ljudi, autoritete, zakone, primjere, statističke podatke, istraživanja, svjedočenja i dr.). Na temelju rečenoga zaključuju koje je argumente upotrijebila Karla Matić.</p> <p>Nastavnik/nastavnica može se poslužiti nastavnim listićem (Prilog II.).</p> <p>Nastavnik/nastavnica zadaje učenicima da riješe kviz određivanja vrste argumenata u digitalnome udžbeniku, da odaberu jednu od ponuđenih tema i osmisle u 3 minute što više primjera uvjeravanja publike logičkim vezama i argumentima (logos):</p> <ol style="list-style-type: none"> Upotrebu društvenih mreža treba zakonski regulirati. Srednja škola treba biti obvezatna. Žene mogu biti jednako uspješne u poslovnome svijetu kao i muškarci. Profesionalni sport nije zdrav. Život na selu bolji je od života u gradu. <p>Objava rezultata.</p> <p>Nastavnik/nastavnica najavljuje učenicima da će im održati jedan javni govor, a zatim namjerno: govori monotono, tiho i nejasno, oklijeva, rabi često poštapalice, nema strukturu, ubrzo naglo završi bez zaključka i pritom gleda u pod. Nastavnik/nastavnica potom pita učenike je li to bio dobar govor i što bi valjalo poboljšati. Ukazuje im da je priprema sadržaja i izvedbe govora ključ dobra govora te ih potiče na promišljanje što dobar govornik radi u svakoj fazi pripreme govora: prikupljanje, raspoređivanje,</p>

	<p>sastavljanje, zapamćivanje i izvedba (udžbenik, str. 32.). Učenici naglas mogu pročitati tekst u potpoglavlju <i>Kako izvesti javni govor?</i> u udžbeniku (str. 32.).</p> <p>Nastavnik/nastavnica može učenicima pokazati televizijski prilog fonetičara i retoričara Davora Stankovića o dijelovima govora (https://www.facebook.com/watch/?v=338372960818355) i postaviti im pitanja:</p> <p><i>Koju metaforu Davor Stanković rabi kad govori o pripremi govora? Što znači „kuhanje“ govora? Ima li za vas smisla njegova analogija?</i></p> <p><i>Razlikuje li se njegova struktura govora od one koju sugerira udžbenik?</i></p> <p><i>Zašto bi netko odlučio ne iznijeti tvrdnju odmah na početku?</i></p> <p>Nastavnik/nastavnica podsjeća učenike na razgovor o knjizi <i>Igre gladi</i> te ih potiče da zamisle kako žive u nekom od okruga Panema. Upućuje ih da poslušaju dva javna govora kojima su građani Panema svjedočili preko televizije (obraćanje predsjednika Snowa: https://youtu.be/eTRe82E3wY i obraćanje Katniss Everdeen koji se u tekstualnome obliku nalazi u udžbeniku (str. 24.): https://youtu.be/X236AeHt5RY) te da ih usporede po sljedećim točkama:</p> <p><i>Uočite iz koje se pozicije osoba koja govori obraća publici?</i></p> <p><i>Izdvojite emocije koje javni govor izaziva kod publike i s kojim ciljem?</i></p> <p><i>Odredite stav govornika prema istini.</i></p> <p>Objava rezultata.</p> <p>Nastavnik/nastavnica potiče učenike na razmišljanje pitanjem:</p> <p><i>Jesu li vam poznati primjeri stvarnih diktatora koji su, poput predsjednika Snowa, svojim propagandnim javnim govorima zanosili mase, ali i zastrašivali sve one koji su bili protiv njihove ideologije?</i></p> <p>Nastavnik/nastavnica pokazuje učenicima slavni govor Charlieja Chaplina iz filma <i>Veliki diktator</i> (https://youtu.be/J7GY1Xg6X20) te im postavlja 1. i 2. pitanje u rubrici <i>Fokus na tekst</i> u udžbeniku (str. 34.):</p> <p><i>Kako se osjećate nakon slušanja ovoga govora – nadahnuto, potreseno, motivirano? Obrazložite svoj dojam.</i></p> <p><i>Koji je trenutak govora na vas ostavio najsnažniji dojam? Zašto?</i></p> <p>Za rad na pitanjima koja se odnose na analizu teksta nastavnik može učenicima dati nastavni listić s tekстом govora i uputiti ih na rad u paru ili skupini (Prilog IV.).</p> <p>Nastavnik/nastavnica zaokružuje rad na tekstu pitanjima:</p> <p><i>Zaključite zašto je govor osobito važan imajući na umu vrijeme nastanka filma i govora te aktualne povijesne okolnosti (1940.). Protiv čega se govornik bori, koga i što kritizira? U kojoj su mjeri problemi i poruke koje se iznose u govoru aktualni i danas? Objasnite.</i></p>
<p>ZAVRŠNI DIO (20 minuta)</p>	<p>Nastavnik/nastavnica potiče učenike na sintezu pitanjima:</p> <p><i>Ako vlast koristi govor da bi zadržala moć, a pobunjenici govor da bi srušili – što možete zaključiti o važnosti javnog govora u kontekstu totalitarnog društva?</i></p> <p><i>Što je veća prijetnja tiraniji – metak ili riječ?</i></p> <p>Nastavnik/nastavnica može uputiti učenike da se opredijele za jednu od dviju strana učionice pri čemu jedna strana učionice predstavlja stav „metak je veća prijetnja tiraniji“, a druga strana učionice predstavlja stav „riječ je veća prijetnja tiraniji“. Nakon što su se</p>

	<p>učenici svrstali na onu stranu učionice koja odgovara njihovu mišljenju, nekoliko učenika s jedne strane iznosi jedan argument za svoj stav, a zatim nekoliko učenika s druge strane iznosi jedan argument za svoj stav.</p> <p>Nastavnik/nastavnica može provjeriti želi li tko nakon iznošenja argumenata promijeniti odabranu stranu ili dodatno potaknuti učenike pitanjima:</p> <p><i>Može li riječ pokrenuti promjenu bez nasilja?</i></p> <p><i>Može li govor potaknuti ljude na pobunu ili promjenu vlasti?</i></p> <p><i>Postoje li povijesni primjeri kada je govor promijenio društvo?</i></p> <p>Na kraju nastavnik/nastavnica zaokružuje raspravu zaključkom da javna riječ ima veliku društvenu moć – može potaknuti ljude na djelovanje, širiti ideje, ali i manipulirati masama, zbog čega je razumijevanje javnoga govora važna građanska kompetencija.</p> <p>Nastavnik/nastavnica može potom uputiti učenike u zadatak samostalne pripreme i izvedbe govora, rokove i kriterije vrednovanja. Učenici se mogu poslužiti tvrdnjama iz zadatka iz udžbenika (rubrika <i>Istražuj, surađuj, stvaraj</i>, str. 37.) ili osmisлити vlastitu tvrdnju.</p> <p>Nastavnik/nastavnica upućuje učenike da podijele što ih u vezi s javnim govorom najviše brine ili im sam/sama navodi poteškoće koje učenici često imaju prilikom rada na zadatku (npr. stres zbog javnog nastupa i sl.) te ih potiče da međusobno predlažu postupke koji bi mogli pomoći da se svatko dobro pripremi i izvede javni govor. Odgovore učenici mogu zapisivati na ploču ili list papira koji bi se mogao izvjesiti na razrednome panou.</p>
POSEBNI OBLICI PRILAGODBE	
visokomotivirani učenici	<p>– 4. ili 5. zadatak u rubrici <i>Istražuj, surađuj, stvaraj</i></p> <p>Učenici mogu i:</p> <p>– odabrati jedan govor iz knjige <i>Glasoviti govori</i> ili iz zvučne knjige <i>Govori koji su promijenili svijet</i> te ga analizirati primjenjujući znanja o javnome govoru: odrediti kompoziciju (uvod, razradu, zaključak), prepoznaj središnju tvrdnju, izdvoji argumente te uoči načine uvjeravanja (<i>etos, logos, patos</i>).</p>
učenici s teškoćama	<p>Učenici s teškoćama zadatke rješavaju uz pomoć drugih učenika i nastavnika. U radu im mogu pomoći priloženi nastavni listići (Prilog III.).</p>
inojezični učenici	<p>Inojezični učenici zadatke rješavaju uz pomoć drugih učenika i nastavnika. U radu im mogu pomoći priloženi nastavni listići.</p> <p>Učenicima se može dati radni listić s dodatnim objašnjenjem pojmova koji se upotrebljavaju u nastavnoj jedinici. (Prilog V.)</p>
VREDNOVANJE ISHODA	
vrednovanje za učenje	<p>Nastavnik dobiva uvid u predznanja, razumijevanje i razmišljanja učenika tijekom analize javnog govora, rasprave o kompoziciji javnoga govora te prepoznavanja načina uvjeravanja. Tijekom rada u skupinama i parovima nastavnik opaža u kojoj mjeri učenici razlikuju privatnu i javnu komunikaciju, prepoznaju strukturu govora te argumente i protuargumente. Prema potrebi dodatno pojašnjava pojmove, usmjerava raspravu i potiče preciznije formuliranje odgovora.</p>
vrednovanje kao učenje	<p>Učenici tijekom skupnoga rada razvijaju sposobnost samoprocjene i procjene vršnjačkoga rada. Tijekom rasprave o izvedbi govora promišljaju vlastite komunikacijske vještine te osvješćuju važnost pripreme, strukture i govorne izražajnosti u javnome nastupu.</p>

Pročitaj tekst govora učenice Karle Matić te imenuj u njemu dijelove od kojih se sastoji uvod, središnji dio i zaključak. Zapiši ih na crte.

1. UVOD

- iznošenje misli (središnje misli)
- pozdravljanje
- oslovljavanje
- predstavljanje
- najava strukture glavnog dijela (dvojna razdioba)
- stvaranje naklonosti prema govorniku
- stvaranje zanimanja za temu

Dobra večer! _____

Ja sam Karla Matić, učenica 3. razreda Klasične gimnazije u Osijeku te polaznica
2. stupnja 38. Govorničke škole „Ivo Škarić“ u Dugoj Uvali. _____

Poštovana ravnateljice, _____

cijenjeni mentori i mentorice, _____

drage kolege i kolegice! _____

Kao što možete vidjeti po mojoj majici, veliki sam filmoljubac te stoga ne čudi
kako mnogo vremena provodim prelistavajući televizijske programe. Tako često
naletim i na njemačke kanale te me uvijek ražalosti ista stvar – sinkronizacija. Za
one koji su manje upućeni, sinkronizacija, ili engleski *dubbing*, je tehnika
ubacivanja snimljenih prevedenih dijaloga umjesto originalnih. U Europi
sinkronizaciju provode Španjolska, Njemačka, Italija, Francuska, Mađarska,
Češka, Švicarska. Ja osobno smatram da sinkronizacijom film gubi svoju čar te
stoga tvrdim: sinkronizaciju igranih filmova treba ukinuti. Svoju tvrdnju sagledat
ću sa dva aspekta – umjetničkog i edukativnog. _____

2. SREDIŠNJI DIO (RAZRADA)

- pobijanje protuargumenta x2
- razvijanje tvrdnje (središnje misli) prema načelu dvojne razdiobe x2

U istraživanju provedenom na Akademiji filmske umjetnosti u Velikoj Britaniji 80

% studenata izjavilo je kako preferiraju titlovani više nego sinkronizirani film.

Obrazložili su da je nemoguće u potpunosti uskladiti sliku i zvuk u sinkronizaciji te _____

stoga opada i doživljaj i kvaliteta gledanja filma. Uz to glas je za ulogu jednako važan kao i ekspresija lica i tijela, što mi kao govornici dobro znamo. Svima nam je poznata TV serija Dadilja upravo zbog karakteristične boje glasa glavne glumice Fran Drescher. Do Nijemaca taj glas nikada neće doprijeti. U prevođenju se također gubi atmosfera jer studijski snimak ne može u potpunosti nadomjestiti akustiku otvorenog prostora. Važno je naglasiti i da je tehnika sinkroniziranja i do petnaest puta skuplja od tehnike titlovanja. Neki od vas mogli bi reći kako kvalitetu ne narušava sinkronizacija, već upravo titlovanje jer titlovi nam odvlače pažnju od gledanja filma. Neću se složiti s tom tvrdnjom, a neće ni psiholingvistika. Naime, prepoznavanje titlova dio je govorne percepcije. Sinapse u moždanim stanicama jače su za one informacije koje pristižu od različitih podražaja, npr. vida i sluha. Mozak perceptivno povezuje sliku s titlovima, a titlove sa zvukom stranog jezika, te stoga filmovi imaju i edukativnu ulogu. Film je kao edukativno sredstvo najbolji mogući način za učenje stranog jezika – glumci su izvorni govornici postavljeni u stvarne životne situacije, a fraze kojima se koriste dio su govornog jezika. Neki od vas mogli bi reći kako je sinkronizacija mjera koju države provode da bi očuvale nacionalni identitet, no pitam vas: Ima li smisla stranu kulturu etiketirati svojim jezikom? Mislim da ćete se svi složiti kako je bolje ta sredstva uložiti u produkciju vlastitih filmova te na taj način potaknuti nacionalnu svijest.

3. ZAKLJUČAK

- poziv
- zahvala
- efektan završetak
- sažetak
- najava zaključka

Da sažmem: Sinkronizacija igranih filmova narušava kvalitetu gledanja i osobni doživljaj filma, umanjuje važnost glasa i dikcije te je i do petnaest puta skuplja od tehnike titlovanja. Osim što je razonoda i opuštanje, gledanje filmova ujedno je i uzdizanje u kulturi te poznavanje stranog jezika. Stoga vas pozivam da me podržite i date filmovima pravo glasa.

Hvala vam!

1. Pročitaj priložene rečenice iz govora i prepoznaj različite **načine uvjeravanja** publike: a) vjerodostojnošću (kredibilitetom), b) razumskim vezama i argumentima te c) djelovanjem na emocije publike.

<i>Do Nijemaca taj glas [poznati glas glumice Fran Drescher] nikada neće doprijeti.</i>	<i>U istraživanju provedenom na Akademiji filmske umjetnosti u Velikoj Britaniji 80 % studenata izjavilo je kako preferiraju titlovani više nego sinkronizirani film.</i>	<i>...glas je za ulogu jednako važan kao i ekspresija lica i tijela, <u>što mi kao govornici dobro znamo.</u></i>
PATOS	LOGOS	ETOS

2. Razmisli i zaključi koji način uvjeravanja treba **prevladavati u uvjeravajućim govorima**. Obrazloži svoje razmišljanje.

3. Stavi kvačicu pored **argumenata** koje pronalaziš u Karlinu tekstu javnoga govora:

A. definicije	B. činjenice	C. citati važnih ljudi	D. zakoni
E. primjeri	F. statistički podatci	G. istraživanja	D. svjedočenja ljudi koji su doživjeli nešto o čemu je riječ

Odgovori (koje nastavnik prema potrebi može projicirati):

<i>Do Nijemaca taj glas [poznati glas glumice Fran Drescher] nikada neće doprijeti.</i>	<i>U istraživanju provedenom na Akademiji filmske umjetnosti u Velikoj Britaniji 80 % studenata izjavilo je kako preferiraju titlovani više nego sinkronizirani film.</i>	<i>...glas je za ulogu jednako važan kao i ekspresija lica i tijela, što mi kao govornici dobro znamo.</i>
– djelovanje na emocije publike	– pozivanje na dokaze (argumente) i razum	– pozivanje na stručnost i vjerodostojnost
PATOS	LOGOS	ETOS

U uvjeravajućim govorima naglasak treba biti na **razumskim vezama i argumentima** kao načinu uvjeravanja kojim se podupire govornikova tvrdnja. Taj se postupak naziva argumentacija, a temelji se na argumentima. U argumente ubrajamo: definicije, činjenice, citate važnih ljudi, autoritete, zakone, primjere, statističke podatke, istraživanja, svjedočenja posredstvom drugih ljudi kada neposredan uvid nije moguć i dr.

U Karlinu tekstu javnog govora pronalazimo:

A. definicije: *Sinkronizacija, ili engleski dubbing, je tehnika ubacivanja snimljenih prevedenih dijaloga umjesto originalnih.*

B. činjenice: *U Europi sinkronizaciju provode Španjolska, Njemačka, Italija, Francuska, Mađarska, Češka, Švicarska. (Bilo bi dobro navesti gdje se taj podatak može provjeriti.)*

E. primjer: *Svima nam je poznata TV serija Dadilja upravo zbog karakteristične boje glasa glavne glumice Fran Drescher.*

F. statistički podatci: *80 % studenata izjavilo je...*

G. istraživanja: *U istraživanju provedenom na Akademiji filmske umjetnosti u Velikoj Britaniji...*

Pročitaj tekst govora učenice Karle Matić te imenuj u njemu dijelove od kojih se sastoji uvod, središnji dio i zaključak. Zapiši ih na crte.

1. UVOD

- iznošenje misli (središnje misli)
- pozdravljanje
- oslovljavanje
- predstavljanje
- najava strukture glavnog dijela (dvojna razdioba)
- stvaranje naklonosti prema govorniku
- stvaranje zanimanja za temu

Dobra večer!

Ja sam Karla Matić, učenica 3. razreda Klasične gimnazije u Osijeku te polaznica

2. stupnja 38. Govorničke škole „Ivo Škarić“ u Dugoj Uvali.

Poštovana ravnateljice,

cijenjeni mentori i mentorice,

drage kolege i kolegice!

Kao što možete vidjeti po mojoj majici, veliki sam filmoljubac te stoga ne čudi

kako mnogo vremena provodim prelistavajući televizijske programe. Tako često

naletim i na njemačke kanale te me uvijek ražalosti ista stvar – sinkronizacija. Za

one koji su manje upućeni, sinkronizacija, ili engleski *dubbing*, je tehnika

ubacivanja snimljenih prevedenih dijaloga umjesto originalnih. U Europi

sinkronizaciju provode Španjolska, Njemačka, Italija, Francuska, Mađarska,

Češka, Švicarska. Ja osobno smatram da sinkronizacijom film gubi svoju čar te

stoga tvrdim: sinkronizaciju igranih filmova treba ukinuti. Svoju tvrdnju sagledat

ću sa dva aspekta – umjetničkog i edukativnog.

2. SREDIŠNJI DIO (RAZRADA)

- pobijanje protuargumenta x2
- razvijanje tvrdnje (središnje misli) prema načelu dvojne razdiobe x2

U istraživanju provedenom na Akademiji filmske umjetnosti u Velikoj Britaniji 80

% studenata izjavilo je kako preferiraju titlovani više nego sinkronizirani film.

Obrazložili su da je nemoguće u potpunosti uskladiti sliku i zvuk u sinkronizaciji te

stoga opada i doživljaj i kvaliteta gledanja filma. Uz to glas je za ulogu jednako važan kao i ekspresija lica i tijela, što mi kao govornici dobro znamo. Svima nam je poznata TV serija Dadilja upravo zbog karakteristične boje glasa glavne glumice Fran Drescher. Do Nijemaca taj glas nikada neće doprijeti. U prevođenju se također gubi atmosfera jer studijski snimak ne može u potpunosti nadomjestiti akustiku otvorenog prostora. Važno je naglasiti i da je tehnika sinkroniziranja i do petnaest puta skuplja od tehnike titlovanja. Neki od vas mogli bi reći kako kvalitetu ne narušava sinkronizacija, već upravo titlovanje jer titlovi nam odvlače pažnju od gledanja filma. Neću se složiti s tom tvrdnjom, a neće ni psiholingvistika. Naime, prepoznavanje titlova dio je govorne percepcije. Sinapse u moždanim stanicama jače su za one informacije koje pristižu od različitih podražaja, npr. vida i sluha. Mozak perceptivno povezuje sliku s titlovima, a titlove sa zvukom stranog jezika, te stoga filmovi imaju i edukativnu ulogu. Film je kao edukativno sredstvo najbolji mogući način za učenje stranog jezika – glumci su izvorni govornici postavljeni u stvarne životne situacije, a fraze kojima se koriste dio su govornog jezika. Neki od vas mogli bi reći kako je sinkronizacija mjera koju države provode da bi očuvale nacionalni identitet, no pitam vas: Ima li smisla stranu kulturu etiketirati svojim jezikom? Mislim da ćete se svi složiti kako je bolje ta sredstva uložiti u produkciju vlastitih filmova te na taj način potaknuti nacionalnu svijest.

3. ZAKLJUČAK

- poziv
- zahvala
- efektan završetak
- sažetak
- najava zaključka

Da sažmem: Sinkronizacija igranih filmova narušava kvalitetu gledanja i osobni doživljaj filma, umanjuje važnost glasa i dikcije te je i do petnaest puta skuplja od tehnike titlovanja. Osim što je razonoda i opuštanje, gledanje filmova ujedno je i uzdizanje u kulturi te poznavanje stranog jezika. Stoga vas pozivam da me podržite i date filmovima pravo glasa.
Hvala vam!

► Pročitaj tekst govora Charlija Chaplina iz filma *Veliki diktator*.

Žao mi je, ali ja ne želim biti car. To nije moja stvar. Ne želim vladati niti nekoga pokoriti. Želio bih pomoći svima ako je to moguće – židovima, krivovjericima, crncima, bijelcima. Svi želimo pomoći jedni drugima. Ljudska su bića takva. Želimo živjeti jedni s drugima u sreći, a ne jedni s drugima u bijedi. Ne želimo mrziti i prezirati jedni druge. Na ovom svijetu ima mjesta za sve, zemlja je bogata i može pružiti svima. Način života može biti slobodan i lijep, ali izgubili smo put.

Pohlepa je otrovala ljudske duše, svijet je ograđen u mržnji, kao guske u magli kročili smo u bijedu i krvoproliće. Razvili smo brzinu, ali smo se zatvorili u sebe. Strojevi koji daju obilje ostavili su nas željne. Znanje nas je učinilo ciničnima, a pamet tvrdima i neljubaznima. Mislimo previše i osjećamo premalo. Više od strojeva trebamo čovječnost. Više od pameti trebamo dobrotu i nježnost. Bez tih kvaliteta život će biti nasilan i sve će biti izgubljeno...

Zrakoplovi i radio približili su nas jedne drugima. Sama priroda tih izuma vapi za dobrotom u ljudima, vapi za univerzalnim bratstvom, za jedinstvom svih nas. Čak i sada moj glas doseže do milijuna ljudi diljem svijeta, milijuna očajnih muškaraca, žena i male djece – žrtava sustava koji tjera ljude da muče i zatvaraju nedužne ljude.

Onima koji me mogu čuti kažem – nemojte očajavati. Bijeda koja je sad nad nama samo je prolazna pohlepa – gorčina ljudi koji se boje ljudskog napretka. Mržnja ljudi će proći, diktatori će umrijeti i moć koju su uzeli od ljudi ljudima će se vratiti. I dokle god ljudi umiru, sloboda nikada neće umrijeti...

Vojnici! Nemojte se prepustiti brutalnima, ljudima koji vas preziru, koji su vas zarobili, koji upravljaju vašim životima, govore vam što da radite, što da mislite i što da osjećate! Koji vas drilaju, hrane, tretiraju kao stoku, koriste vas kao topovsko meso. Nemojte se dati tim neprirodnim ljudima, ljudima strojevima sa strojnim umovima i strojnim srcima! Vi niste strojevi! Vi niste stoka! Vi ste ljudi! Vi imate ljubav prema čovječanstvu u svojim srcima! Vi ne mrzite! Mrze samo nevoljeni – nevoljeni i neprirodni! Vojnici! Nemojte se boriti za ropstvo! Borite se za slobodu!

U Evanđelju po Luki u 17. poglavlju piše: „Kraljevstvo je Božje unutar čovjeka” – ne u jednom čovjeku niti u skupini ljudi, već u svim ljudima! U tebi! Vi ljudi imate moć – moć stvaranja strojeva. Imate snagu stvoriti sreću! Vi ljudi imate moć da ovaj život učinite slobodnim i lijepim, da ga učinite divnom avanturom.

Zatim, u ime demokracije, iskoristimo tu moć, ujedinito se svi. Borimo se za novi svijet – pristojan svijet koji će ljudima pružiti priliku za rad, koji će mladima dati budućnost i starima sigurnost. Obećanjima su brutalni došli na vlast. Ali oni lažu! Ne ispunjavaju to obećanje. I nikada neće!

Diktatori oslobađaju sebe, ali porobljavaju ljude! Sada se borimo za ispunjenje tog obećanja, za oslobađanje svijeta, uklanjanje nacionalnih barijera, uklanjanje pohlepe, mržnje i netrpeljivosti. Borimo se za svijet razuma, svijet u kojem će znanost i napredak dovesti do svih sreće svih ljudi. Vojnici! U ime demokracije, ujedinito se!

(Preuzeto s: <https://sabh.hr/najbolji-govor-u-povijesti-charlie-chaplin-sve-je-rekao-jos-davne-1940-godine/>)

- Komu je govor upućen?
- Koje društvene probleme govornik ističe? Koje vrijednosti zagovara?
- Čime se govornik ponajviše koristi u uvjeravanju – izgradnjom vjerodostojnosti, logičkim vezama i argumentima ili djelovanjem na emocije publike? Svoju tvrdnju potkrijepi primjerima.
- Izdvoji iz govora stilske figure (metafore, ponavljanja, antiteze, gradaciju itd.) pa odgovori kako doprinose dojmu, uvjeravanju, snazi poruke i govorničkomu stilu.

Prilog V. Nastavni listić za inojezične učenike

retorika – umijeće javnog govora
argument – razlog zašto nešto tvrdimo
protuargument – suprotno mišljenje ili razlog protiv naše tvrdnje
govornik – onaj koji govori
publika – ljudi koji slušaju
tvrdnja (teza) – glavna misao govora; ono što želimo dokazati
kompozicija – struktura govora (uvod – razrada – zaključak)
uvod – početak govora; predstavljanje i najava teme
razrada – središnji dio; objašnjavanje središnje tvrdnje pomoću argumenata
zaključak – kraj govora; sažetak i poziv publici
uvjeravati – pokušati promijeniti nečije mišljenje
cilj govora – razlog zašto govorimo (npr. informirati, uvjeriti, motivirati)
informirati – dati informacije
motivirati – potaknuti nekoga na djelovanje
izvedba – način na koji govorimo (glas, pogled, držanje)

BILJEŠKE O REALIZACIJI NASTAVNOGA SATA

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....